

OŠ "Mladost"
Osijek

1.5. Čije je što?

3. i 4. razred

Sažetak nastavne jedinice

U uvodnome dijelu sata učenici će, odgovarajući na pitanje *Čije je što?*, ponoviti pridjeve.

U glavnome dijelu sata, s pomoću čarobnjakovih odgovora na Evino, Rudijevo, Lenino i Darino pismo, učenici će naučiti čije je što na internetu, prepoznat će autorsku oznaku te naučiti kako se koristiti zaštićenim sadržajima.

U završnome dijelu igrajući kviz, učenici će ponoviti naučene sadržaje.

Cilj i ishodi učenja:

- objasniti pojam *autorsko pravo*
- prepoznati oznake autorskoga djela
- zaštićenim se sadržajima koristiti u skladu s pravilima o poštivanju autorskih prava

Korelacija: Hrvatski jezik, sat razrednika

Nastavna sredstva i pomagala: računalo, projektor

Uvodni dio

Motivacijske aktivnosti

Rješavanje listića i razgovor uz [prezentaciju](#)

5 minuta

Na prvome je slajdu sličica Baltazara sa šešikom, bubamare s olovkom i zeca s mrkvom. Uz svaku je sličicu pitanje: *Čije je što?* Učenici na listiće pišu odgovore. Uz pomoć prezentacije analiziraju odgovore. Odgovori su: Baltazarov šešir, bubamarina olovka, Zekoslavova mrkva. Na drugome su slajdu zaštitni znakovi Leda, Podravke i *Coca-Cole*. Učenici na listićima odgovaraju na ista pitanja.

Nakon promatranja sličica (Baltazara sa šešikom, bubamare s olovkom i Zekoslava s mrkvom, zaštitnih znakova Leda, Podravke, *Coca-Cole*) slijedi razgovor o uzimanju, otuđivanju stvari i znakova bez pitanja. Učenici zaključuju da je to krađa, a to ne smijemo činiti.

Ta je motivacijska aktivnost prilika za ponavljanje pravila pristojnoga ponašanja u školi, poštivanja prava i stvari drugih, a njome se ponavljaju i nastavni sadržaji iz jezika.

Najava teme:

Na ovome satu govorit ćemo o autorskim pravima.

OŠ "Mladost"
Osijek

Glavni dio

35 minuta

Razgovor uz [prezentaciju](#)

Slajdovi prikazuju pisma učenika čarobnjaku s prikazima situacija u kojima se učenici nađu koristeći se materijalima s interneta. Nakon napisanoga pisma, klikom na upitnik otvara se čarobnjakovo pismo s odgovorom, uputom o primjerenome ponašanju na internetu, prepoznavanju čije je što i poštivanju autorskih prava. Klikom na strelicu prelazimo na novi slajd.

1. slajd

Tekst treba pročitati naglas.

Obraćam ti se, dragi čarobnjače, jer ti sigurno znaš odgovor na moje pitanje.

Moja baka pravi najbolji sladoled na svijetu i moje bi ga prijateljice voljele kušati.

Spakirala bih sladoled u male posude na koje bih naljepila ovakve naljepnice .

Gdje ih mogu kupiti?

Analiza situacije (moguća pitanja):

Tko pravi najbolji sladoled? Čija je baka? Tko bi volio kušati bakin sladoled? Što djevojčica želi kupiti? Komu se obraća za pomoć? Smijemo li lijepiti takve naljepnice? Zašto?

Nakon što učenici ponude nekoliko svojih prijedloga, klikom na upitnik prelazimo na slajd s čarobnjakovim odgovorom. Utvrđujemo pravilo o kopiranju tuđih radova, uzimanju tuđega logotipa ili znaka.

2. slajd

Dragi čarobnjače, molim te, pomoz mi. Prijatelj mi je poslao fotografiju svoga psa. Fotografija mi se jako sviđa pa bih ju postavio na zaslone svoga mobitela. Kako ću to napraviti?

Analiza situacije (moguća pitanja):

Što je prijatelj poslao Vidu? Tko je prikazan na fotografiji? Je li se Vidu svidjela fotografija? Što je Vid želio učiniti?

Nakon što učenici ponude nekoliko svojih prijedloga, klikom na upitnik prelazimo na slajd s čarobnjakovim odgovorom. Utvrđujemo pravilo ponašanja pri preuzimanju fotografija s interneta, e-pošte...

3. slajd

Muči me jedno pitanje, pa te molim za pomoć. Sutra ćemo na likovnome raditi plakat. Tata mi je ispisao slike s interneta. Smijem li se njima koristiti?

Analiza situacije (moguća pitanja):

Što će Lujo raditi sutra u školi? Što je tata učinio? Odakle je ispisao slike? Što muči Luju?

OŠ "Mladost"
Osijek

Nakon što učenici ponude nekoliko svojih prijedloga, klikom na upitnik prelazimo na slajd s čarobnjakovim odgovorom. Utvrđujemo pravilo ponašanja pri ispisivanju ili kopiranju slika s interneta.

4. slajd

Dragi čarobnjače, u tebe imam povjerenja, pa sam ti se odlučila povjeriti. Moja prijateljica Lena pozvala me danas na igralište. Poziv me začudio jer smo morale za sutra napisati lekturu. Kad sam ju na to podsjetila, savjetovala mi je da lekturu prepisem s interneta. Mama mi je to strogo zabranila. Zašto?

Analiza situacije (moguća pitanja):

Tko je Dara pozvao na igralište? Zašto ju je poziv začudio? Što joj je Lena savjetovala? Je li Dara prepisala lekturu s interneta? Zašto joj je mama to zabranila?

Nakon što učenici ponude nekoliko svojih prijedloga, klikom na upitnik prelazimo na slajd s čarobnjakovim odgovorom. Utvrđujemo pravilo ponašanja u situaciji kad s interneta prepisujemo nečiji tekst.

5. slajd

Dragi čarobnjače, zanima me kako ću znati koji su filmovi, skladbe, slike i fotografije na internetu zaštićene jer ih je netko napravio i ne smiju se koristiti bez odobrenja autora. Dara mi je nešto o tome govorila. Znaš, zbog one lektire...

Analiza situacije (moguća pitanja):

Što je zanimalo Lenu? Tko joj je o tome govorio? Preuzimaš li ti filmove, glazbu, slike i fotografije s interneta? Kako to činiš?

Nakon što učenici ponude nekoliko svojih prijedloga, klikom na upitnik prelazimo na slajd s čarobnjakovim odgovorom. Utvrđujemo pravilo ponašanja u situaciji kad s interneta preuzimamo filmove, skladbe, slike i fotografije.

Završni dio

5 minuta

Igra [Čije je što.](#)

Igrajući igru, učenici će ponoviti naučena pravila o ponašanju na internetu kojima poštivamo autorska prava.

OŠ "Mladost"
Osijek

Dodatne aktivnosti

Izraditi znak *copyright* od kolaža i plakat o autorskim pravima.

Pisati pismo čarobnjaku.

Obiteljske aktivnosti

Izraditi plakat o autorskim pravima; igrati računalne igre.

Završni dio

- *Netiquette pravila*, savjeti za roditelje
<http://www.hr-netiquette.org/pravila/>
- *Autorsko pravo i srodna prava*, savjeti za roditelje
<http://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/autorsko-pravo/>
- *Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima*, savjeti za roditelje
<http://www.zakon.hr/z/106/Zakon-o-autorskom-pravu-i-srodnim-pravima>

Literatura

Autorsko pravo:

- http://hr.wikipedia.org/wiki/Autorsko_pravo
- <http://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/autorsko-pravo/>
- <http://www.zakon.hr/z/106/Zakon-o-autorskom-pravu-i-srodnim-pravima>
- <https://sites.google.com/site/autorskapravaradovanainternetu/>
- <http://www.fot-o-grafiti.hr/novosti/savjeti/autorsko-pravo>

Slike o autorskom pravu:

https://www.google.hr/search?q=autorsko+pravo&rlz=1C2AVSA_enHR426&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=

<http://www.cyberwellness.org.sg/SitePages/PublicResourceDetailsReadmorePage.aspx?ResourceId=19>

Izvori o autorskom pravu na engleskom jeziku:

- <http://www.childnet.com/resources/downloading/what-is-copyright-and-why-is-it-important>
- <http://www.digizen.org/digicentral/copyright.aspx>
- http://www.cyberbee.com/cb_copyright.swf

Primjer pravilnog korištenja Creative Commons licence: <http://creativecommons.org/examples>

Prilozi

Prezentacija *Pitanja i odgovori*, <http://www.petzanet.hr/Kurikulum/3-i-4-razred/multimedija>

Prezentacija *Pismo čarobnjaku*, <http://www.petzanet.hr/Kurikulum/3-i-4-razred/multimedija>

Računalna igra *Čije je što*, <http://www.petzanet.hr/Portals/0/Kurikulum/Igre/Modul2/1.5/index.html>

